

КАФЕНЕ

Владимир Митев

Защо ти е истината

Журналистиката е разказване на истории. Това е едно от първите неща, които начинаещите в занаята чуват от по-старшите. Разказването на истории обаче е много по-старо и от най-стария вестник.

Едно време разказите се наричали приказки. Който е чел Елин Пелин, си спомня, че Благолажа от неговия разказ „Косачи“ знае най-добре кое как е в живота. „Защо ти е истината?“, вика той на младия Лазо, който реагира разпалено на историята му. „Да взема да ти разправам, да речем, за друпавите гащи на дядо Тодор или за смачканата калимявка на дядо поп? Или да ти разправам за нас, голи-голтаци, дето сме тръзнали с коси на рамо и с просеник в торбата да бием път цяла седмица до Тракия на коситба? Всичко това, приятелю, е истина. Ама защо ти е тая пуста истина?“ Лазо е недоволен – защо му е да слуша за някакви чудновати хора и истории. „Чудновати, но хубави. Слушаш, слушаш и се забравяш... И току-виж, чудноватото почва да ти се чини истина, потънеш в него и отидеш. Затова има приказки, затова са ги хората измислили. И песните са затова... да те измъкнат от истината, за да разбереш, че си човек“, отвърща му великият разказвач на истории.

Думите на Благолажа пасват добре на конференцията „Силата на разказването“ (The Power of Storytelling), която събра през октомври 200 души в една от залите в комплекса World Trade Centre в Букурещ. Срещу поносима за гржобите ни такса имахме привилегията да слушаме авторитетите в съвременната американска журналистика да споделят по разчупен начин опит, размисли и... благи лъжи. Разказването на истории (т.нар. storytelling или non-fiction) всъщност е жанр в журналистиката, който организаторите на събитието популяризират в Румъния чрез своето списание и който желаят да разпространят в региона. Начин на писане, при който хем в статиите се използват литературни похвати, хем всичко написано се базира на реални факти и случки. Кое е реално и кое е измислица в презентациите на нашите

лектори обаче, понякога бе трудно да се разбере. Благолажа знае - колкото по-сладка е една история, толкова по-лъжовна е тя. А онези, които се вълнуват и говорят за истината, навярно си стоят сериозни и непостижими като канари.

От презентацията на Том Джуног мигом запомням две неща. Че докато интервюирах Мат Деймън за „Ескуайър“, пил с него бира 7 часа вечерта и 5 часа на следващия ден. И че в Австралия бил в едно легло с Никол Кигман. Разбира се, Том разказва много повече от тези две клюки. В своята презентация за изкуството на професията той редува съвети за писане, разкази за делови отношения с шефовете, размисли за света и дори споменава за някои свои шумни приключенията му обаче е най-ярък.

Джуног отишъл в Австралия да интервюира Никол Кигман, докато тя снимала там „Широко затворени очи“ със своя тогавашен съпруг Том Круз. Явно очарована, тя решила в един момент да намине към хотела на топжурналиста. Едва ли трябва да се учудвам, че той е бил точно

в банята, когато се обадили от рецепцията, че тя се движи с асансьора към стаята му. Журналистът набързо насмotal бельото си под леглото. В следващия миг тя влетяла вътре и мигновено окупирала леглото му. Том се излегнал до нея и започнали да си приказват. Идилията обаче не продължила дълго. Отново звъннали от рецепцията – обаждат се Том Круз. „Къде е жена ми?“, попитал сексимволът. „В леглото ми“, отвърнал напористият интервюирач. Послегвало мълчание, но Том Круз все пак се окопитил: „В мечтите ти, мъжки!“ (In your dreams, pal!).

Какъв по-голям контраст от презентацията на Жаки Банасински, носителка на „Пулицър“ и журналистка в „Сиатъл таймс“. Жена с побеляла коса, без съпруг и деца, израснала в среда, в която нежният пол се е сблъсквал с ограничени възможности за реализация и равнопоставеност, изглежда, тя посвещава живота и кариерата си на бъркането в обществените рани. Сред статиите ѝ, за които ни разказва, има описания на хомосексуална двойка болни от СПИН, на кюрдски бежанци от Ирак, на загинало при инцидент бебе, оставено от майка си заключено с дни само, за да може тя да се порадва на своя нова любов...

Банасински научава за баща и син, между които настъпва разрыв, след като синът се завръща от Виетнам и става геец на антивоенното движение. Бащата бил ветеран от Втората световна война и възприел пацифизма на сина си като липса на патриотизъм. Жаки разговаря с тях поотделно и се оказва, че по озормен брой въпроси, включително свързани с преживяванията им от войната, двамата мислят еднакво. Пише статия за тях, като по всяка засегната тема в разговорите дава мнението на единия и после на другия. След като прочитат статията, те поглеждат с нови очи един на друг и се събрават.

Реших, че Том Джуног е американски Благолаж, защото разказът му бе като захарен памук – сладък и лишен от гръбини. На Жаки Банасински пък повярвах, защото истината е болка. ■■